

کشاورزی در نواحی ایده ملی بهائش ششمین

11 و 11 اسفندماه 1391 دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

تعیین زمان مناسب برداشت زیتون کنسروی در منطقه ساوه جهت بهره برداری اقتصادی

همایش ملی
ایده های نو در کشاورزی

منصور شیرمرد* ۱، داوود فرداد ۲، غلامرضا گودرزی ۳، عاطفه خوش لهجه مفرد ۴

رئیس مرکز آموزش عالی علمی کاربردی شهرداری ساوه ۱، شهردار ساوه ۲، عضو هیئت علمی منابع طبیعی استان مرکزی ۳، مدرس دانشگاه پیام نور قم ۴

منصور شیرمرد، ساوه- مرکز آموزش عالی علمی کاربردی شهرداری ساوه، [email:m.shirmard@yahoo.com](mailto:m.shirmard@yahoo.com)

چکیده

زیتون گیاهی است با خصوصیت انعطاف پذیری اقلیمی زیاد که بدلیل وسعت میدان اکولوژیک آن قابلیت رشد و نمودر اکثر مناطق آب و هوایی را داشته بنحوی که هم اکنون در نقاط مختلف جهان از اروپا و آمریکا تا آسیا و آفریقا کشت و پرورش این گیاه مرسوم میباشد. در ایران و به خصوص در استان مرکزی (در اراضی ۲۰۰ هکتاری شهرداری ساوه) نیز کاشت و پرورش این گیاه در دو دهه اخیر گسترش یافته است بطوری که هم اکنون حدود ۲۰۰۰ هکتار از اراضی شهرستان ساوه به کاشت این گیاه اختصاص دارد. کاشت و پرورش ارقام کنسروی و روغنی و دو منظوره در منطقه نتایج مطلوبی را در برداشته است بطوری که هم اکنون ارقام زرد و شنگه در سطح وسیعی کشت شده و جهت تهیه کنسرو مورد استفاده قرار میگیرند، بر این اساس لازم بود تا زمان مناسب برداشت میوه ارقام فوق جهت تهیه کنسرو مشخص شود تا بتوان به حداکثر کیفیت مورد لزوم دست یافت. به همین منظور تحقیقی در باغ کلکسیون زیتون سازمان پارکها بر اساس طرح آماری بلوکهای کامل تصادفی با چهار تکرار بر اساس رقم، در مراحل مختلف رسیدن میوه انجام پذیرفت. فاکتورهای اندازه گیری شده در این آزمایش عبارت بودند از: رنگ، وزن گوشت و هسته، حجم میوه، نسبت گوشت به هسته، سفتی بافت، PH و طعم کنسرو مورد ارزیابی قرار گرفت. بررسیها نشان داد که بهترین زمان برداشت رقم شنگه حدود هفته اول آبان بوده که سختی بافت برابر ۲/۴۴ و وزن متوسط میوه برابر ۷/۲۵ گرم میباشد در حالی است که در رقم زرد زمان رسیدن میوه در محدود ۱۳ آبان می باشد که در این زمان شاخص سفتی بافت میوه ۲/۰۰ و شاخص وزن میوه ۶/۳۳ بیشتر نشان داد.

مقدمه:

زیتون با نام علمی *Olea europea L.* گیاهی نیمه گرمسیری و مخصوص مناطق مدیترانه ای می باشد این گیاه قابلیت رشد و نمو در اکثر مناطق آب و هوایی را دارد بطوری که هم اکنون در نقاط مختلف جهان از اروپا و آمریکا تا آسیا و آفریقا کشت و پرورش این گیاه مرسوم می باشد در مناطق مختلف ایران و نیز کاشت و پرورش این گیاه در سالهای اخیر گسترش یافته است بطوری که هم اکنون حدود ۲۰۰۰ هکتار از اراضی استان به کاشت این گیاه اختصاص دارد کاشت و پرورش ارقام کنسروی بخصوص در مناطق گرمسیر استان مرکزی بخصوص ساوه نتایج مطلوبی را در برداشته است بطوری که هم اکنون ارقام زرد و شنگه در سطح وسیعی کشت شده و جهت تهیه کنسرو مورد استفاده قرار میگیرند، بر این اساس لازم بود تا زمان مناسب برداشت میوه ارقام فوق جهت تهیه کنسرو مشخص شود تا بتوان به حداکثر کیفیت مورد لزوم دست یافت .

اهداف اجرای این طرح شامل:

- ❖ تعیین مناسب برداشت میوه ارقام شنگه و زرد در شهرستان ساوه
- ❖ بررسی تغییرات کمی و کیفی میوه در طی مراحل برداشت
- ❖ تعیین شاخص مناسب جهت برداشت میوه

مواد و روشها:

سال و محل اجرای آزمایش: این تحقیق در طی سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ در باغ کلکسیون رقم های زیتون سازمان پارکهای شهرداری ساوه که مجتملاً بر ارقام زیتون مناسب منطقه مانند: زرد، شنگه، روغنی، دزفولی کرونائیکی، آمفی میس، میشن در مساحت ۲ هکتار انجام شد.

طرح آماری مورد استفاده بلوکهای کامل تصادفی با چهار تکرار و بر اساس رقم، هر کرت شامل پنج درخت بود که در مراحل مختلف رسیدن میوه (از ۲۰ شهریور) به فواصل ۱۰ روز نمونه هایی به وزن یک کیلوگرم از هر درخت برداشت شد و جهت تهیه کنسرو و سایر آزمایش ها مورد استفاده قرار گرفت.

فاکتورهای اندازه گیری شده: از نمونه ها کنسرو تهیه شد و میوه ها از لحاظ رنگ، وزن گوشت و هسته، حجم میوه، نسبت گوشت به هسته، سفتی بافت، PH و طعم کنسرو مورد ارزیابی قرار گرفت.

در نهایت تیمارها با استفاده از آزمون دانکن مقایسه شد تا بهترین زمان برداشت میوه جهت تهیه کنسرو مشخص شود.

نتایج:

۱- رقم شنگه:

11 و 11 اسفندماه 1391 دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

بررسی نشان داد که تغییرات فیزیکی میوه براین اساس تغییرات در خصوصیات فیزیکی در طی دوره برداشت تا برداشت هفتم معنی دار نبود و ثابت بود ولی از آن به بعد وزن میوه، وزن گوشت و حجم میوه در سطح پنج درصد تفاوت معنی دار نشان داد و به نحو چشمگیری افزایش می یافت ولی سایر فاکتورها معنی دار نبودند و در حد ثابتی باقی می ماند.

مشخص گردید که در طی دوره برداشت سفتی نمونه ها کاهش یافته بطوریکه سفت ترین بافت در برداشت اول و نرمترین آن در برداشت دهم حادث شد در حالی که در سفتی نمونه ها بعد از کنسرو گیری تفاوت معنی داری دیده نشد.

ارزیابی حسی نمونه هان نشان می دهد که در برداشت هشتم بیشترین مقبولیت در بین ارزیاب ها وجود دارد و در سطح آماری یک درصد از خود تفاوت معنی دار داشت و این در حالی است که از لحاظ میزان PH بیشترین مقدار در برداشت نهم مشاهده گردید

۲- رقم زرد:

با توجه به تغییرات فیزیکی میوه در طی دوره برداشت مشخص می گردد که تغییرات در وزن هسته، طول، قطر و حجم میوه معنی دار نبود و ثابت بوده در حالی که مقدار وزن گوشت و وزن میوه افزایش می یافت .

با توجه بررسی ها مشخص می گردد که در طی دوره برداشت سفتی نمونه ها کاهش یافته و در سطح آماری پنج درصد معنی دار بود بطوریکه سفت ترین بافت در برداشت اول و نرمترین آن در برداشت نهم حادث شد در حالی که در سفتی نمونه ها بعد از کنسرو گیری تفاوت معنی داری دیده نشد. ارزیابی حسی کنسروهای تهیه شده نیز نشان می دهد که از برداشت چهارم به بعد مقبولیت در بین ارزیاب ها افزایش یافته و در سطح پنج درصد معنی دار بود و تا برداشت هفتم در حد ثابتی است این در حالی است که از لحاظ میزان PH برداشت های ۷ و ۹ تفاوت معنی داری نداشتند.

نتایج:

بررسی نتایج بدست آمد، نشان می دهد که بهترین زمان برداشت رقم شنگه در حدود ۸ آبان بوده که در این زمان سختی بافت برابر ۲/۴۴ و وزن متوسط میوه برابر ۷/۲۵ گرم می باشد این در حالی است که در رقم زرد زمان رسیدن میوه در محدود هفت دوم آبان می باشد که در این زمان شاخص سفتی بافت میوه ۲/۰۰ و شاخص وزن میوه ۶/۳۳ بیشتر است.

منابع:

۱) بنیان پور علی رضا و جلیلی حسن- تعیین زمان مناسب برداشت دو رقم زیتون کنسروی در استان فارس چهارمین کنفرانس علوم

باغبانی ایران

کشاورزی در نوهای ایده ملی همایش ششمین

همایش ملی
ایده های نو در کشاورزی

11 و 11 اسفندماه 1391 دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

ثابتی، حبیب اله (۱۳۵۵). جنگلها درختان و درختچه های ایران. سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

۲ - حسینی، سید علی (۱۳۷۹). جمع آوری و شناسایی فلور استان گلستان، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی گلستان

۴- دهبندی، عبدالرضا و همکاران. (۱۳۸۰). معرفی درختان و درختچه های دارویی بومی جنگلهای مازندران و خواص درمانی آنها

در باورهای مردمی و منابع علمی. چکیده مقالات همایش ملی گیاهان دارویی ایران. موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع. شماره ۲۸

۵- زرگری، علی. (۱۳۷۰-۱۳۶۸). گیاهان دارویی، جلد ۵-۱. دانشگاه تهران

۶- مبین، صادق. (۱۳۷۴-۱۳۵۴). رستنی های ایران، فلور گیاهان آوندی، جلد ۴-۱. دانشگاه تهران

**7-PAL,R.k,and K.P.S.Phogat.1983.Fruit development Studies in olive cultivar(olea
europea)leccino.Progressive Horticulture
15:56-59**